

‘Misbruik nog steeds actueel’

INTERVIEW THEATER

Ondanks de zware kost is theatervoorstelling ‘Het hout’ ook hoopvol en zelfs geestig, vertellen hoofdrolspeler Aus Greidanus jr. en medespeler Fred Goessens. Morgen spelen ze in Maastricht.

DOOR KIM NOACH

AMSTERDAM

Met een frisse herfstwind en regendruppels in zijn kielzog snelt acteur Fred Goessens (65) de brasserie van de Amsterdamse Stadsschouwburg in, thuisbasis van het Internationaal Theater Amsterdam. Excuses voor zijn vertraging volgen, de tram stond minutenlang stil op de Dam. De vraag die net aan zijn collega Aus Greidanus jr. (44) is gesteld, wordt met flair door Goessens opgepakt. „Waarom dit verhaal verteld moet worden? Omdat elk Limburgs huishouden ermee te maken heeft gehad. Nu jij weer”, zegt Fred Goessens met gevoel voor dramatiek. Goessens en Greidanus zijn morgenavond in Theater aan het Vrijthof in Maastricht te zien in *Het hout*, een stuk gebaseerd op de gelijknamige roman van Jeroen Brouwers. In *Het hout* speelt Greidanus de hoofdrol als broeder Bonaventura die als Duits docent bij een jongenspensionaat/klooster begint. Langzaam verandert hij in een dociele broeder die niet in staat lijkt te zijn het seksueel misbruik en de geestelijke mishandeling van de jongens door het gros van de franciscaner broeders te voorkomen. Goessens

speelt broeder Bartholomeus, de goedge tuinman van de kloosterorde. Samen met Bonaventura is hij een van de weinige broeders die zich niet schuldig maakt aan grensoverschrijdend (seksueel) gedrag. Goessens: „Het waren niet allemaal klootzakken”.

Maastricht

De acteur woonde zelf tot eind jaren zeventig in Maastricht en groeide op in Wyck waar zijn ouders een café runden. Zijn lagere schooljaren bracht hij door bij de broeders op de Lage Barakken. En ja, ook hij heeft te maken gehad met grensoverschrijdend seksueel gedrag. „Na de gymles werden we na het douchen afgedroogd door de broeder. Het klinkt misschien onschuldig, maar normaal was het niet. Daar werd niet over gesproken. En ik durf te wedden dat heel veel Limburgers deze ervaringen delen. Is het niet met broeders, dan wel met de nonnen, die waren geen haar beter. Dus ja, dit verhaal moet ook nu verteld worden.”

Aus Greidanus knikt instemmend. „Seksueel misbruik is – helaas – nog steeds actueel. Bij welke organisatie hoor je niet deze verhalen? In het leger, de kunstwereld. Hoeveel mensen niet na afloop van de voorstelling in Amsterdam naar me toekwamen met soortgelijke verhalen...”

Zwijgen

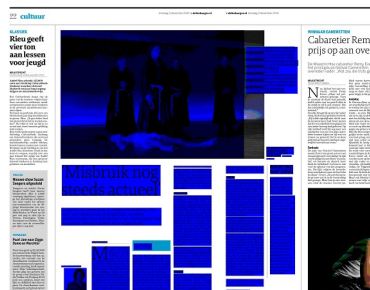
„Waar het in *Het hout* om draait, is dat iedereen weet dat jongens misbruikt worden, maar niemand praat erover. En daarmee maakt ook Bonaventura zich absoluut medeplichtig. Ik vergelijk hem ook wel eens met een kikker die in een pan zit waarvan het water langzaam

aan het koken gebracht wordt. Ook als het ondraaglijk wordt, springt hij niet.”

Koddig

Ondanks de zware kost is er ook te genieten van luchtige momenten en humor, vertellen de heren. Greidanus: „Ik heb niets met religie of de riten van de katholieke kerk. Zo’n kloostergemeenschap komt op mij over als een middeleeuwse pannenkoekenwereld. Het heeft iets koddigs. Zoals zo’n gemeenschappelijke kloosteronderbroek die rouleerde onder de broeders waarin het ‘benedenbuikse sieraad’ schuilgaat. De taal die Jeroen Brouwers gebruikt, is prachtig.”

Goessens: „Humor vind ik dat we in pijn op toneel staan. Ja, daar is wel even discussie over geweest vooraf. Ik weet dat medewerkers van ons kledingatelier naar een klooster zijn geweest om te vragen of we pijn

mochten lenen. Maar nee, dat was geen optie want die waren gewijd.” In het stuk speelt acteur Bart Slegers broeder Mansuetus. Hij is de verpersoonlijking van het kwaad, een sadistische man die jongens mishandelt en misbruikt. In het boek en op toneel is zijn bijnaam Ever, als in everzwijn, omdat hij knort als een zwijn. In de christelijke kerk het symbool voor wellust. Als Bonaventura een dier zou zijn? Greidanus: „Een stokstaartje. Altijd alert op gevaar, maar niet bij machte om de roofdieren een strobreed in de weg te leggen.”

Het hout, Internationaal Theater Amsterdam, 4 december om 20 uur in Theater aan het Vrijthof Maastricht. www.ita.nl

Roman 'Het hout' (2014)

Schrijver Jeroen Brouwers (79) schreef met 'Het hout' zijn eigen jeugdervaringen in een rooms klooster annex pensionaat van zich af.

De roman werd in 2015 bekroond met de ECI Literatuurprijs. Brouwers zegt over zijn roman:

„Niet de wantoestanden maar de dilemma's waar mensen voorstaan, staan centraal in dit verhaal.

Wat bezielt iemand om te blijven zwijgen en om te blijven? Dat was de uitdaging voor me: geloofwaardig maken dat Bonaventura niet weg kàn, niet spreken kàn.”

Brouwers werd bij het grote publiek bekend met 'Bezonken Rood' over zijn tijd in een jappenkamp. In 2007 ontving hij de Prijs der Nederlandse Letteren voor zijn oeuvre. Zijn nieuwste roman 'Cliënt E. Busken' verschijnt in februari 2020.

REAGEREN?

kim.noach@delimburger.nl

Ik durf te wedden dat heel veel Limburgers deze ervaringen delen. Is het niet met broeders, dan wel met de nonnen, die waren geen haar beter.

Aus Greidanus jr. (tweede van links) speelt de hoofdrol als broeder Bonaventura.

FOTO HENRI
VERHOEF